

Brev från

Filippinerna

Stiftelsen ESUL:s vänner
Januari 2002 Nummer 8

Senyang, en av ESUL:s mikrokredittagare vid sitt gatukök i Pandacan, Manila

Brev från Filippinerna
December 2001, nr 8.

Utgiven av Stiftelsen ESULs Vänner (Vänföreningen till Stiftelsen ESUL - Emmaus Sundsvall-Luleås biståndsfond). Adressen är: Stiftelsen ESULs Vänner c/o Gunilla Nilsson, Gävlegatan 8, 4tr, 113 30 Stockholm. Telefon: 08-34 78 81
E-postadress: emmaiter@esul.org
I styrelsen sitter Eva Karlberg, Gunilla Nilsson och Anna Jansson.

Besök i fängelset

Ett besök i fängelset kan för den oinvigde tyckas mycket konstigt. I barack elva, där de dömda politiska fångarna sitter, springer barn omkring och leker.

Läs mer på sidan 4

Sista resan till Aggayerna?

1996 kom vår volontär Eva Karlberg till Aggayerna i Sicalao för första gången. Då var vägen dit raserad och MAG:s hälsoarbetare kom dit endast med stora svårigheter. I november reste Eva Karlberg dit för sista (?) gången.

Läs mer på sidan 8

Mikrokrediter till elva småföretagare

Mikrokrediter skall bryta beroendet av ockrare. ESUL stöttar småföretagare i Pandacan i södra Manila med förmånliga lån som skall öka möjligheterna till egen försörjning.

Läs mer på sidan 12

Stiftelsen ESUL verkar för att ge ekonomiskt stöd till projekt som uppfyller följande krav: gräsrotsinriktat, hållbart, kooperativt, miljömedvetet, genuskänsligt samt verifierbart. Hitintills har projekten varit i Filippinerna. Stiftelsen har under året stött Medical Action Group (MAG) genom biståndsarbetaren Eva Karlberg som har arbetat för MAG nästan fem år. Hennes kontrakt går ut vid årsskiftet, och Eva beräknar att komma till Sverige i februari. I detta nummer av Brev från Filippinerna finns som vanligt utdrag ur Evas brev. Du kan bland annat läsa om hennes och MAGs arbete bland aggaybefolkningen i Sicalao. Detta projekt flyttar nu genom MAGs försorg över till en annan huvudman.

MAG bedriver upplysande hälsoarbete om god hälsa som en grundläggande mänsklig rättighet. MAGs öppenvårdsklinik har effektiviserats genom ESULs stöd. Läkare, sjuksköterska, tandläkare och psykolog finns tillgängliga för patienter och deras familjer från målgrupperna: tortyroffer, f.d. politiska fångar, stadsfattiga som tvingats från sina skjul, strejkande arbetare, individer i ideella organisationer m.fl. Eva berättar från insidan av fängelset i Muntinlupa. Här finns också en intressant berättelse från en av de organisationer som ESUL stödjer med mikroredditer.

I Brev från Filippinerna finns också information om ESUL:s resebyrå, en nyårshälsning från Anna-Eva Kärrman och tips på några intressanta websidor.

Du som vill vara med och stödja ESULs arbete kan naturligtvis göra det genom att sätta in pengar på ESULs postgirokonto pg 8097-8. Men det finns också andra sätt! Skriv till någon av oss i Vänföreningens styrelse, vi har några praktiska arbetsuppgifter vi gärna vill ha hjälp med. Just nu söker vi någon som kan hjälpa till med bokföring samt en godkänd revisor. Det finns även möjlighet att sälja hantverk för ESULs räkning.

Kom gärna med fler idéer. Glöm inte betala medlemsavgiften till Vänföreningen, 50 kr på pg 620 54 39-0. Märk talongen med ”medlemskap 2002”, namn, adress och e-postadress om du önskar e-postbrev.

Anna Jansson, som har sammanställt Evas brev.

Text och foto om inte annat anges:
Eva Karlberg ek@esul.org

Redigering och layout:
Anna Jansson anna.jansson@hem.utfors.se
Jens Rosbäck jens.rosback@telia.com

Stiftelsen ESULs biståndsarbetare i Filippinerna, Eva Karlberg, berättar om sitt arbete. Hennes brev skickas ut till medlemmar i Vänföreningen samt till bidragsgivare som med minst 100:- stöder Stiftelsen ESULs biståndsverksamhet.

Breven finns också att läsa på
www.esul.org/brev/

Slipp vara vanlig turist:

Besök Filippinerna!

En inbjudan att resa, lära och roa sig.

ESUL:s vänner har nu möjlighet att spendera två - tre veckor i Filippinerna på en resa arrangerad av ESUL. Detta av två skäl: För att vännerna ska uppleva och observera den sociala verkligheten liksom det konstruktiva förändringsarbete som sker men sedan också uppleva en avkopplande semester i naturen eller på rekreationsställen i landet.

Hur kommer detta att bli möjligt? ESUL:s landansvarige i Filippinerna kommer att i samarbete med ESUL:s partners ta hand om arrangemangen. Råd och hjälp kan också sökas från Peoples' Global Exchange, en frivilligorganisation som har expertis på alternativ turism.

Vilka sociala verkligheter kommer att upplevas? Första delen av resan kommer att bestå av besök i små samhällen i stad och på landsbygd så deltagarna får en glimt från vanliga människors liv. Slumlinnevävare, arbetare, bönder, fiskare, migrantfamiljer, studenter, gatubarn, småtaxiförare, minoriteter och liknande. Deltagarna kommer att få möjlighet till utbyte och att lyssna på deras historier. Deltagarna kommer också att få träffa några frivilligorganisationer som sysslar med arbete för mänskliga rättigheter och människocentrerade utvecklingsprojekt. Bland dessa kommer ESUL:s partners finnas. För att de med egna ögon ska få se de sociala kontrasterna i samhället kommer besök till de superrikas kvarter också göras. ESUL:s ”resebyrå” kommer att göra en ”meny” av sektorer, samhällen och organisationer som deltagarna kan välja från före resan. Nödvändiga besök är dock till de två eller tre samhällen där ESUL:s partners har sina projekt.

Hur blir avkoppling/semesterdelen? Andra delen av resan blir en kort semester på en eller två veckor i vacker natur eller rekreationsställen i Filippinerna. Här kan deltagarna vara med på olika aktiviteter eller bara koppla av. Platserna kan vara stränder, berg, vackra öar eller historiska orter - allt beroende på deltagarnas intressen. Även här kommer ”resebyrå” ställa samman en meny att välja från.

Vad mer? Resebyrå kommer att orientera deltagarna om hela besöket liksom de specifika samhällen, sektorer och organisationer som besöks. Även en orientering om filippinsk kultur, vad man gör och inte gör, inkluderas. Resebyrå ser till att inga osäkra områden ingår i menyn.

Vad kostar det? Alla utgifter måste betalas av deltagarna, resa, försäkring, visum och utgifter i Filippinerna. ESUL kommer naturligtvis att försöka minimera kostnader men detta beror till stor del på de val deltagarna gör, särskilt när det gäller semesterdelen. Budget för den sociala verklighetsdelen kan bli mycket lägre om deltagarna kan tänka sig övernatta på NGO-kontor, filippinska familjers hem eller bekväma pensionat.

Varför arrangera sådana resor? Eftersom ESUL:s mål är att bidra till folkets befrielse från exploaterande och förtryckande strukturer tycker vi att ESUL:s vänner ska ha möjligheten att få en djupare förståelse av människorna som lever under dessa strukturer, om deras kamp och deras lands skönhet. (Text Jun Carlos, översättning Carina Carlström)

Kontakta emmaiter@esul.org om du är intresserad!

MAG hos de politiska fångarna:

Onsdagsklinik i fängelset

Infrastrukturen förbättras dahan-dahan lang (långsamt) i stor-Manila. Nu har Manilaborna kunnat åka MRT (tunnelbana som går i luften) längs EDSA i snart två år. Ces och jag möttes tidigt på morgonen vid en av stationerna och förflyttades snabbt till södra delen av stan.

Vi var på väg på fängelsebesök. Förr fick man alltid räkna med att det tog mycket längre tid, pga trafik. Trafiken finns fortfarande kvar - och antalet bilar har ökat - men det finns förbättringar. Nu i dagarna öppnades en trafikbro i korsningen EDSA och Quezon Avenue. Den underlättar betydligt för bilar och bussar. Beng som reser varje dag från Bulacan kommer snabbare till jobbet tack vare den.

Vår svenske vän Arne, som kommer över två gånger om året i affärer, skulle göra sitt sedvanliga uppföljningsbesök

hos familjen Itaas. Juanito Itaas sitter inne på livstid, anklagad för att ha mördat en amerikansk överste 1989. Han nekar. Han är politisk fånge, men hans begäran till Högsta domstolen att få fallet omvandlat från criminal case till case of rebellion har avslagits. Han har suttit inne i 12 år. Om det hade godkänts att hans fall är politiskt skulle han haft en chans att bli frisläppt. Lisbet som är arbetskamrat till Arne har engagerat sig i fallet i många år. Bland annat får Juanito och frun Jojo ekonomiskt stöd till sin 6-åriga dotter Jarels skolgång.

Ett besök i fängelset kan för den oinvigde tyckas mycket konstigt. I barack 11, där de dömda politiska fångarna sitter, springer barn omkring och leker. Medan vi sitter i Juanitos rum och samtalar kommer Jarel från förskolan. Några av ledningen i skolan känner till Jarels bakgrund, liksom en del av föräldrarna. Men

de flesta inte. Det är en jobbig situation, att inte kunna berätta rättfram om vad ens pappa ”jobbar” med.

Quezon City 16 november

Den första onsdagen i månaden har MAG alltid klinik i fängelset i Muntinlupa. Där sitter 23 politiska fångar enligt TFD (Task Force Detainees). De politiska fångarna är alla dömda för kriminella brott. En del har dömts till livstid. Eventuellt kan ett sådant straff göras om till år. Då finns det möjlighet att efter att man suttit en tredjedel och om man ”uppfört sig väl” bli fri på försök. Många av dem har inte sett sina familjer på årat. Familjen bor i någon provins långt bort på öarna och har inte råd att besöka fången. Exempelvis Reyes har inte sett familjen mer än två gånger på de 9 år som han suttit inne.

Reyes är hälsoarbetare och övervakar sina medfångars hälsa mellan MAGs besök. En av fångarna behöver få en tand utdragen men hans blodtryck tenderar att ligga för högt. Blodtrycket har kollats av Reyes under senaste veckan. Baby, som är tandläkare, måste säga nej till utdragning eftersom blodtrycket ännu ej stabiliserats. Patienten behöver nämligen få bedövning. Hon har möjlighet att använda en tandläkarmottagning under fängelsebesöken. Några fångar behöver röntgen. Det finns ett så kallat sjukhus inom fängelseområdet. Där kan MAGs läkare operera om det skulle behövas.

Det är alltid lika populärt när MAG kommer. En av fångarna påpekade att han noterat att det kommer färre besök från NGOer nuförtiden. Det påverkar fångarna psykiskt. På måndag kommer de att få besök av studenter från ett universitet.

Initiativet togs av en av deras lärare, ett studiebesök kring ämnet brott mot mänskliga rättigheter. [Besöket inställdes tyvärr. Det kolliderade med en annan universitetsaktivitet som ledningen bestämt.]

MAG försöker nå ut till studenter för att informera om hälsa som en grundläggande mänsklig rättighet. Amy och Rolly ansvarar för detta program, som stöds av finska KIOS, en stiftelse för stöd till mänskliga rättigheter.

Chris, en holländsk ”exposurist”, var också med vid fängelsebesöket. Han kommer att stanna i Filippinerna i ett år. Han är egentligen programmerare men har tagit ledigt för att lära sig mer om ett land i tredje världen. PGX, People’s Global Exchange, håller i det övergripande programmet. Förutom Chris har PGX just nu ytterligare tre ”exposurists”.
Quezon City den 5 september 2001

Den 13 december firade vi jul hos de politiska fångarna i fängelset i Muntinlupa. Vi kom från olika mänskliga rättighetsorganisationer - Medical Action Group, Balay och Task Force Detainees. Från MAG deltog Ces, Edel, Ernest, Beng, Rolly, Tarja, Baby och jag. Den här gången hade vi några skandinaviska gäster med oss. MAG bjuder ofta in intresserade vänner till fängelsebesöken. Det är ett sätt att bygga nätverk och sprida kunskap. Att själv ha mött en politisk fånge kan ha stor betydelse för gästernas engagemang i internationella frågor.

Julfesten gick av stapeln i en samlingsal bakom lås och bom. För att de nya besökarna skulle kunna få uppfattning om hur det ser ut inne på fängelsegården bad

vi om tillstånd att få gå igenom ytterligare låst grind och titta lite närmare. Härifrån kan man se de olika barackerna. Närmast ser man den barack där de dödsdömda sitter - i 1000-tals. Estrada upphävde tillfälligtvis avrättningarna. Under Glorias tid har ingen avrättats. Dock efter alla Abu Sayyafs kidnappningar har hon bestämt sig för att verkställa avrättningar igen.

Julfesten började med Stilla Natt, Heliga Natt på flera olika språk. De politiska fångarna kom med sina orange fängelseströjor. De berättade om hur länge de suttit inne, vad de var dömda för, och var de kommer från. De flesta kommer från provinserna. Bara någon vecka dessförinnan hade den barack de satt i brunnit ner. Fångarna sitter nu i olika baracker.

Festen fortsatte med mycken mat, frukt, sång, spel och julklappar. Efter några timmar vände vi utlänningar hem. De filippinska gästerna stannade längre. Det var många intryck som behövde smältas.

Quezon City 27 december 2001

Philippine Center for Investigative Journalism håller koll på korruptionen. Gå till www.pcij.org!

Skandaler och korruption

Senator Ping Lacson, nyvald i maj, har fått allas ögon riktade på sig sedan hans skumma förehavanden avslöjats. Inblandad i kidnappning, smuggling, mord - han är f.d. polischef för Philippine National Police!! Han har lyckats sno till sig miljontals dollar, som han placerat i banker utomlands. Pengarna har han antagligen snirklat till sig genom att ta emot mutor från s.k. drug lords eller från kidnappningsfall - mutor för att kidnapparna inte ska åka fast.

President Glorias make "First Gentleman" Mike Arroyo anklagas också för att ha tagit emot mutor för att ett telefonbolag skulle få första tjing för någon slags verksamhet. Nu ska det utredas.

Fru Loi Estrada (Eraps fru som också valdes till senator) har också bankkonton. Debatten är i full gång. Vettiga människor försöker vända bort det hela från att bli en debatt om motivet bakom handlingen. Istället diskutera att det sker, och att det kommer att upprepas. Hela Filippinerna är genomsyrat av mentaliteten att man är mycket smart om man lyckas muta någon för att komma före någon eller för att få en position. Att ta emot mutor för att "få en högre inkomst" anses också väldigt smart. Man snackar om att få bukt med "graft and corruption". Well, well. Let's see.

Gloria talar till folket

En helikopter flyger förbi. President Gloria Macapagal-Arroyo (GMA) är på väg till kongressen, till sin State Of Nation Address (SONA). I drygt en timme berättar hon vad hon tänker göra. Jag följer första delen. Hon pratar på ett sätt så att man ska kunna hänga med. Personligen tycker jag att talet är skickligt skrivet. Emellanåt kommer en mening på tagalog, men resten av talet är på engelska. Tyvärr förstår majoriteten av det filippinska folket inte engelska och kan således inte följa vad hon säger.

Så blev det dags för kommentarer från andra politiker. Den gemensamma nämnaren var att man tyckte det verkade osannolikt vad Gloria vill åstadkomma på ett år. Hur ändrar man filippinarens attityd mot korruption till exempel? Varifrån får man pengarna till utlovade gratis skolböcker för barnen? En kommentar jag hörde var också att Glorias förslag till kongressen att få igenom en lag så att Overseas Filipino Workers ska kunna

rösta "är bara för att hon ska vara populär och få massa röster, eftersom det finns så många filippinare som arbetar utomlands".

Quezon City den 23 juli, 2001

Reaktionerna på Glorias tal igår var allmänt att hon gav för många löften. Hon ville väl i stort sett tillfredsställa alla - de fattiga, hemlösa; de rika affärsmännen i Filippinerna; utländska investerare; militärmakten med flera. En intressant kommentar var att det inte nämndes någonting om befolkningsbegränsning, family planning. Abortfrågan är en extremt het potatis i detta land och Gloria har tidigare kallat skilsmässor för omoraliska.

Quezon City den 24 juli, 2001

Läs mer om filippinsk politik på till exempel www.inquirer.net En av de stora dagstidningarna i Manila.

Mycket har hänt Aggayfolkets hälsoarbetare kämpar vidare

Dagen började med full energi när jag försökte fixa för resa till Sicalao och eventuellt till Negros. Jag sökte efter Danny (vår aggaylärare). Han jobbar nu för National Commission for Indigenous People, NCIP. Kanske hans MAG-arbete bland aggays i Sicalao var en bra språngbräda. Tyvärr hittade jag inte Danny. Ett telefonnummer till NCIP i Tuguegarao (norra Filippinerna) verkade vara permanent borttaget, och ett annat för fax ledde till en affär, Alexandra-shoppen.

Hälsoarbetare från Aggayfolket tillsammans med Rose Trajano från MAG.

Det visade sig att det är därifrån som NCIP brukar skicka sina fax. Det ger er en liten bild om hur regeringsinstitutioner har det. Inte så fett med pengar - eller ramlar pengarna ner i stora fickor?

I morse kom jag tillbaka från en färd upp till norra Filippinerna. Det var tänkt som min sista (?) resa upp till byn Sicalao och mina vänner aggays. Jag har gjort många turer upp till byn i Cagayan valley. Denna gång åkte jag tillsammans med Rose Trajano (MAGs executive director fram till april 1999) för att göra en utvärdering av hälsoprojektet. Hon deltog eftersom hon har sett projektet växa fram, och hon kan ge en generell bild hur MAGs närvaro i byn hade påverkat aggays hälsotillstånd och levnadsvillkor. Personligen kan jag se avgörande skillnader i byn.

När vi kom till byn 1996 hade vägen rasat och var inte framkomlig ända fram. Vi åkte med tricycle och fick gå sista biten. Mitt första besök var i regnperiod/tyfontid när floderna svämmar över. Vi fick vada genom floden och vattnet nådde till höften. Denna gång var det ungefär samma årstid, men floden var inte lika fylld med vatten. Vi kunde åka jeepney ända upp. På det ställe där erosionen är som värst ser man att vägbanken åter äts upp mer och mer, trots att vägverket har byggt murar för att förhindra erosionen. Det finns inga träd som binder, och emellanåt går mycket tung trafik här. Vägen, som inte är asfalterad eller cementerad, förstörs. Tidigare slutade vägen mer eller mindre i Sicalao. Nu har man byggt mer väg, och det är möjligt att ta sig fram via bergan till staden Rizal.

Man ser färre tricycles i byn, jeepneys har blivit vanligare. Det är fler fordon på vägen nu än för något år sedan. Nuförtiden kan man faktiskt ställa sig vid vägen och komma med en jeepney om man har tur. OK, ibland får man konkurrera om plats med regnskogsvirke, eller majs/rissäckar som ska ner för försäljning. Jeepneyresor är mycket billigare än tricycleresor. Trots det har flera skolbarn inte råd med den utgiften för att komma till highschool i stan. De går två timmar på morgonen och två timmar tillbaka på kvällen.

Det är inte direkt MAGs förtjänst att vägen har blivit bättre, men MAGs engagemang i Sicalao har troligen haft den positiva effekt att de lokala myndigheterna haft det svårare att glömma bort byn. Kongressledamoten Lara som valdes till guvernör i våras har ett varmt hjärta

för ursprungsbefolkningen aggays. När MAG, som den enda NGO som har stannat i området under flera år, ständigt puffat på jordfrågan för aggays har det setts som mycket positivt.

I ett land där kontrasterna blandas med varandra dagligdags förvånas man inte längre när man ser folk leta efter "signaler" vid "andra dörren där borta" när man besöker marknaden i Gattaran. Här finns inga telefoner. I Lasam som är Rose och min första anhalt på väg till Sicalao finns det en telefonstation med en trasig fax. I hela Lasam går det inte att uppbrija en fax, inte ens på universitetet. Inga vanliga telefoner men medelklassen har haft råd att skaffa sig mobiltelefoner.

Under hela tiden som MAG har varit engagerat i byn har mark att äga varit ett stort problem. Löften och åter löften. Det senaste vi hörde är att National Housing Authority lovat 1,2 miljoner pesos (ca 240 000 SEK) för att bygga hus till aggays. Man bygger ju inte hus utan att man har marken säkrad. Det är en uppgift för National Commission of Indigenous People (NCIP) och Cagayan State University (CSU) att undersöka. Frågan är om aggays vill flytta samman till ett begränsat område. Myrna exempelvis bor i en del av byn, lite i utkanten. Floden flyter förbi strax bredvid. Hon har tillgång till ett stort område där hon odlar. Det är dock inte hennes egen mark. Flera av aggays bor utspridda inom Sicalao.

För närvarande finns endast tre hälsoarbetare kvar (fyra om Myrna fortsätter). Martina dog förra året. Iping, hennes make och också tränad till hälsoarbetare, känner sig nu mindre motiverad att fort-

sätta.

Vi hoppas att Myrna som tidigare motarbetats av sin make kommer att bli en aktiv hälsoarbetare. Maken kom till det möte vi hade med aggaygruppen. Kanske bidrog den positiva utvecklingen på getfronten hemma hos hans familj en del. Myrna berättade att Jonna hade fått tre killingar. En av dem tänker hon ge till sin svågers familj. En killling hade hon använt för att betala räkningen för det blod som hon fick när hon hade missfall och blödde.

MAG lämnar över projektet i Sicalao till National Commission of Indigenous People (NCIP) och Cagayan State University (CSU). Aggays tillhör ursprungsbefolkningen och vi har haft kontakt med CSU sedan starten av vårt hälsoprogram. MAG kommer att fortsätta att vara resurs och stödja NCIPs och CSUs gemensamma arbete, med fokus på alfabetisering och förebyggande hälsovård. Tillsammans med Tess från CSU arbetade vi fram en aktionsplan för nästa halvår och presenterade den för NCIPs personal. De har en sjuksköterska samt barnmorska anställd. Dessa ska dock täcka hela regionen. Sicalao blir troligtvis ett slags pilotprojekt för dem, ett sätt att hjälpa

minoritetsfolk hjälpa sig själva. Rose kommer att sammanfatta resultaten. Det är tydligt att MAGs närvaro i byn har haft positiv effekt på aggays.

Fördelen med att projektet lämnas över till NCIP och CSU är att det nu finns folk på plats i området som kan övervaka och aktivt medverka till att initiativ och planer följs. Det var alltid MAGs förhoppning att någon på plats skulle kunna fungera som stöd till aggays. Sicalao ligger i ett område där det finns få NGOer.

Med modernitetens hjälp kan MAG lättare hålla kontakt med Tess på CSU i Lasam. Det finns e-mail på universitetet. NCIP har dator men ingen telefon. De har tillgång till en del undervisningsmaterial, men båda två institutionerna saknar fonder. Walang pera. Inga pengar.

Ytterst hänger det på folks engagemang. Man kan sitta i en sjö av pengar och ändå händer inget. MAG har drivit hälsoprogrammet utan stora fonder under de senaste tre åren. MAGs små resurser har kommit från försäljning av second hand kläder enligt Emmausmetod samt försäljning av hantverk.

30 november 2001

Aktionsplanen för nästa halvår har fyra mål

- 1) att understödja att en fungerande aggay organisation bildas;
- 2) att processen för aggays markägande ska starta;
- 3) att utförande och förbättringar av MAGs program för aggays ska fortsätta;
 - a) funktionell vuxenalfabetisering, b) läs- och skrivkunighet för barn, c) hälsoprogram samt
- 4) att underlätta för aggays att sköta de fonder och andra resurser/ägodelar som de har gemensamt.

Hos Kakampis förskola

Jag träffade Irynn i korsningen Aurora Boulevard och Anonas. Vi åkte tillsammans med jeepney ut till Marikina. Irynn visade mig stolt att det har tillkommit en övervåning på deras hus. Den finns där för att man ska kunna fly från översvämningar. Förra året räckte vattnet upp till taket i undervåningen. Inredningen med alla leksaker förstördes. Det är Marikinafloden som svämmar över när det är för starkt regn.

”Welcome teacher Irynn, welcome teacher Eva”, sade de 18 barnen i 5-6-årsåldern till oss nykomna. Där satt Henni redan. Hon anlände i torsdags till Filippinerna från Finland, och ska vara här i cirka 5 månader. Jag började med att sjunga ”Björnen sover” med barnen. Barnen på Kakampis dagis har släktingar som arbetar utomlands. Barnen kunde sjunga finska visor och även en japansk sång. De har haft praktikanter från både Finland och Japan.

Sedan pratade jag om Sverige, de olika årtiderna och hur många som bor i Sverige. Vi delade upp rummet i två delar. På min sida stod jag och Concepcion. Vi hade gott om utrymme, vi bodde i Sverige. Alla de andra trängdes på andra sidan, de bodde i Filippinerna.

Marikina var tidigare ”skostaden”. Nu för tiden verkar skoindustrin utkonkurrerad av Kina där tillverkningen är billigare. Vad lever folk av i Marikina numera? Många är arbetslösa. Det före-

På Kakampis förskola i Marikina i östra Manila. Eva Karlberg sitter i mitten och och finska Henni står i bakgrunden.

kommer mycket droger. Man köper, säljer och använder shabu. Tragiskt. Även de små barnen känner till vad knark är - ”min farbror använder knark”.

3 oktober 2001

Kakampis.

Organisation för familjer till utlandsarbetande filippiner och hemvändare. Verksam sedan 1983. Organiserar, ger råd, dokumenterar fall av övergrepp och orättvisor. Lobbar i parlamentet, tidningar mm. (Ur BfF nr 7) Kakampis är en av ESUL:s partners, en av mottagarorganisationerna för mikrokrediter och driver tre förskolor.

Mikrokrediter stöttar småföretagare

Jun Carlos har som styrelsemedlem i Stiftelsen ESUL ägnat mycken tid till att undersöka om vettiga organisationer är kvalificerade att få ekonomiskt stöd i form av mikrokrediter till sina medlemmar. I distriktet Pandacan i södra Manila ligger ett område som han har besökt ett flertal gånger och gjort förberedande undersökningar.

Genom en Akbayan-medlem från Pandacan kom Jun i kontakt med Binalbagan Tenants Association (BTA). Idag hängde jag med honom några timmar.

Det blev ett trevligt, positivt besök. Idag skulle 30 000 pesos lämnas över till de elva personer som lottats ut bland 16 kvalificerade kredittagare att bli de första som får lån. Kvalifikationen är att de har en liten fungerande rörelse, t ex en sari-sari store eller annan sorts affär, att de är medlemmar i BTA men är nästan alltid i behov av kapital och i händerna på ockrare. Av de första lyckligt lottade är tio kvinnor och en man. Två av dem är ensamstående. Åldrarna varierar.

Maximumbelopp som varje person kan låna är 3.000 pesos. De elva låntagarna är uppdelade i två grupper. Och om de sköter återbetalningen bra på 100 dagar, så kan en tredje grupp - de resterande fem personerna av de 16 kvalificerade - också få låna pengar. 20.000 pesos har satts undan för att börja betalas ut efter de 100 dagarna, under förutsättning att

de första två grupperna sköter återbetalningen. Det finns alltså ett tryck utifrån, en slags kontrollmekanism.

Bland de första låntagarna återfinns de som ingår i BTAs lånekommitté - en favör för det extraarbete som de ägnar åt att administrera lånen. Kommittén består av Emma, Bella och Jovita, tre medlemmar som arbetar på frivilligbasis. De ansvarar för att de återbetalda pengarna samt räntan sätts in på banken varje vecka.

Låntagarna har 100 dagar på sig att betala tillbaka lånet till Stiftelsen ESUL. De betalar ränta på 15% för 100 dagars lån. I dessa 15% går 7,5% till obligatoriskt sparande, tänkt att användas som grundplåt för det kreditkooperativ som de planerar sätta upp. Den andra delen 7,5% går det första året till BTA. Organisationen kan använda den summan för administrativa utgifter såsom transport, fotostatkopiering, telefon, porto, anteckningsböcker.

Lånet betalas av varje dag. Det behövs alltså en inkasserare som överlämnar pengarna till ovan nämnda kommitté. Det har utsetts en inkasserare inom varje grupp samt en reserv. När lånet har återbetalats av de första elva kan de resterande fem börja låna. Ursprungspengarna går tillbaka i potten för att lånas ut igen.

Organisationen BTA:s medlemmar får lån. Barangaykaptenen sitter till vänster. Jun Carlos från ESUL sitter i mitten.

Under det andra året kommer fortfarande 7,5% gå till det obligatoriska sparandet för framtida kooperativ. Under det andra året kommer BTA få en lägre summa, 4,5%, för administrativa kostnader, och 3% kommer att gå till Stiftelsen ESUL.

De flesta av låntagarna lånade 3.000 pesos (cirka 600 SEK). Några lånade 2.000 pesos. Det applåderades spontant av glädje när det förklarades att man har fem dagars respittid, det vill säga att de allra första dagarna sker ingen inkassering av pengar.

Om man inom en period av en vecka inte har betalat av under tre dagar är detta grund för diskvalificering att få låna under ett år efter innevarande låneperiod. Efter det årets slut kan man ansöka igen. Man diskvalificeras också för förnyat lån

om man inom 100-dagarsperioden inte har kunnat betala av sitt lån vid fem tillfällen.

Det kan för svenska öron låta konstigt att de ska betala varje dag. De ockrare som lånar ut för skyhögt ränta åker runt och samlar in pengar varje dag. ESULs låntagare ser positivt på den hjälp de får att samla in pengarna. Den här gången det är ju deras egna som samlar in pengarna. Min fundering: I detta machosamhälle är det kanske en stor hjälp för kvinnorna att pengarna samlas in med detsamma om männen försöker lägga beslag på pengar.

9 december 2001

På www.philsol.nl kan man hitta aktuella fakta om Filippinerna och hänvisningar till andra källor och artiklar.

Käraste medarbetare i Vänföreningen!

Året börjar gå mot sitt slut. Det ger mig möjligheten till eftertanke vad det blivit av år 2001 både på det personliga planet och i Stiftelsen ESULs arbete.

Själv har jag antagit anbudet att flytta till Hamburg och dessutom tackat ja till att bli förvaltare i Stiftelsen. Att jag bor i utlandet gör att vi i Stiftelsen i allt högre grad utnyttjar de möjligheter internet ger. Förvaltarskapet kräver sin inkörsperiod och hjälpen att uträtta rent praktiska saker i Sverige har mina vänner i Vänföreningen uppfyllt på ett förnämligt sätt.

Mycket av årets arbete har gått till att slutredovisa ett projekt som Emmaus Sundsvall-Luleå genomförde 1995. Lite trist har det varit att lägga så stora krafter på det som varit, men genom att göra färdigt saker kan vi inför nästa år istället satsa alla krafter på att blicka framåt.

Stiftelsen ESUL har under året stött biståndsarbetaren Eva Karlberg som i sin uppgift arbetat med Medical Action Group i Filippinerna. Hennes kontrakt går ut nu vid nyår och hennes sista år har bl a handlat om att bygga upp en sjukmottagning i Manila där medicinskt kunnig personal finns tillgänglig för de som saknar sjukförsäkring och många gånger också ekonomiska tillgångar.

Stiftelsen har under året beviljat ekonomiskt stöd till inköp av medicinsk utrustning till denna mottagning.

Vi har jobbat vidare med att ge mikrokrediter. Detta är ett nytt område för oss och vi har mycket att lära. Utan Stiftelsens ledamot Jun S. Carlos som bor i Filippinerna skulle detta vara omöjligt. Han skrev i sitt senaste brev: "Förra tisdagen hade jag mitt andra möte med lånekommittén i en av organisationerna i ett av slumområdena i Manila. När vi diskuterade blev jag än en gång förvånad över att höra från dem hur parasitisk 5/6 systemet är (låna 5 filippinska pesos idag och betala tillbaka 6 pesos inom 40 dagar). En av medlemmarna i kommittén, som själv driver en småskaligt handel – sälja honung i burkar - lånar från 5 lånehajar! En annan medlem i kommittén som säljer grönsaker och köttprodukter

är beroende av 4 lånehajar. De bekräftar alltså att ett förkrossande antal av de som bedriver småskalig affärsverksamhet i deras område är beroende av lånehajarna för sin verksamhet. De har knappast något val. Förutom en handfull av frivilligorganisationer och några statliga byråer med begränsade lån, så är det lånehajarna som kan ge de mest tillgängliga, om än omoraliska, lånen till de små företagsamma fattiga. Vi hoppas att vi framgenom tillsammans med organisationerna ska kunna utarbeta ännu bättre riktlinjer och avbetalningsmöjligheter som gör vårt stöd bra för alla parter.

Sju av låntagarna i Pandacan i honungs-försäljarens butik.

Vi har under året också jobbat vidare med att undersöka möjligheten att stötta en kokosoljafabrik i Mindanao. Vi ser med förväntan fram emot dess utveckling under det kommande året.

Stiftelsens arbete fortskrider alltså i god anda. Jag vill här passa på att tacka alla enskilda givare som under året har stött Stiftelsens verksamhet genom penninggåvor, inköp av hantverk eller hjälp med försäljning av dessa. Samtidigt vill jag tacka Vänföreningens styrelse för allt det fina arbete de lagt ner under året, samt tacka de som hjälpt till med att få vårt informationsblad Brev från Filippinerna framställt och utskickat. Med era insatser kan vi se tillbaka på ett mycket gott år 2001 och med förväntan blicka fram emot nästa.

Gott nytt år!
Anna-Eva Kärrman
förvaltare för Stiftelsen ESUL

Nyheter från MAG

Snart ska vi ha loppis. Den blir troligtvis i början av november. Loppis är ett trevligt sätt att komma i kontakt med alla våra NGO-vänner, samt göra lite reklam för vår klinik. Pengarna kommer att gå till lönebidrag till vår doktor på kliniken och som hjälper till vid "klinik i fängelse". Ernest har varit med oss några veckor nu och har lovat att stanna till februari. Vi gillar honom allihop. Han är ung, han är vetgirig, han är sympatisk, empatisk, en god vän, aktiv och intresserad av sitt jobb. Häromveckan var han med Cecil på medical mission på Mindanao bland flyktingar pga kriget som pågår.

Två av MAGs medarbetare kommer att lämna MAG i december. Det är Beng, en av mina sköterskekollegor, och jag själv. Amy har länge planerat att åka till Canada och jobba, liksom Ces. Amy och Ces jobbar vidare hos MAG till april. Rolly, också sjuksköterska, hade lösa planer på att arbeta med en annan NGO där han skulle kunna tjäna mer pengar för att försörja sin fru och spädbarn. Men han kommer att stanna kvar hos MAG. Edel är ganska ny hos oss, men har stor erfarenhet med olika slags NGOs. Hon är sjuksköterska, och hon kommer eventuellt att bli vår nya executive director (VD) efter Queng som flyttat till La Union. Vår volontärdoktor Carmi kommer att vara borta en månad i början

Doktor Carmencita "Carmi" Canila och Eva Karlberg.

av året, men kommer sedan tillbaka och hjälper till. Sedan oktober har MAG en volontär från Finland, Tarja, som är sjuksköterska och diakon. Hon kommer att vara med MAG till april.

Quezon City den 16 oktober 2001

Vi i MAG håller på att förbereda för vår LOPPIS som ska gå av stapeln den 8 november. PGX (People's Global Exchange) kommer att vara där och sälja hantverk och produkter från kooperativ och andra organisationer från olika delar av landet. I morse snickrade Rolly och jag ihop två klädställningar. Hoppas att de kommer att hålla. Det vi har är av god kvalitet och vi hoppas att det blir en hel del i kassan.

Fredag den 31 oktober 2001

Fotnot: MAG hade otur på sin LOPPISdag. En tyfon drog förbi med regn och blåst. Vi fick iallafall ihop 3000 pesos i kassan (ca 600 kr). Dagen efter loppisen var det fortfarande blåsigt men solen sken. Vi fortsatte lite informellt med vår loppis och några hundralappar till kom in.

Troll i högen eller kärlekskramp?

En av våra volontärläkare, Carmi, var i tjänst idag. Hennes första patient, som tidigare besökt oss för att han hade ilsken infekterad fot som inte ville läka, kom med nytt problem. Hans fall belyser blandningen av modern och traditionell sjukvård. Han hade fått ont efter att han trampat i en jordhög som fanns på bakgården där han bor. Smärta hade stigit upp i hans både ben upp till vaderna. Han hade sökt upp en hilot (medicinman). Denne hade bl.a. masserat hans ben med olja. Han hade vidare tagit tawas (Jun kallar det alum, det används ofta som deodorant) och lagt det på ett fat tillsammans med olja och kol. Jag hängde inte helt med vad det var som hiloten hade under tallriken, som han förde fram och tillbaka. Hursomhelst, efter ett tag bildades det ett mönster på tallriken. Vår patient Domingo hade sett en bild av en människa - en människa utan huvud. Enligt Domingo skulle han ha trampat på huvudet som legat i högen - nuno sa punso (troll i en hög). Det får man inte göra - trollet eller otyget blir argt och det

orsakade smärtan i benen. När Domingo sitter där och berättar, ser man klart att han verkligen tror på det han säger. Carmi respekterar hans uppfattning, säger hon, men hon tillägger att hon personligen tror att det finns annan bakomliggande orsak. Det visar sig att Domingo haft hjärtproblem för något år sedan, Angina pectoris (kärlekskramp). Fötter och underben är måttligt svullna. Cirkulationen är klart påverkad. Han är arbetslös sedan mer än ett år tillbaka. Har tillfälliga jobb. När han arbetade hade han en sjukförsäkring. Den gäller inte längre. Om man lyckas ha fast jobb i minst 3 månader per år kan man behålla försäkringen. Men det har således inte Domingo lyckats med. Vi diskuterar hur han ska kunna få ner kostnaderna för de laboratorieundersökningar som behövs. Vårt nätverk av läkare kan hjälpa honom gratis, men tester måste han betala själv.

Hantverk från filippinska kooperativ

ESUL har väskor, börsar, smycken, broderade kort mm tillverkat av olika filippinska kooperativ till salu. Inkomsterna av försäljningen går till ESULs arbete.

Kontakta Vänföreningens styrelse emmaiter@esul.org för närmare beskrivning och prisuppgifter. Vi söker också återförsäljare.

**Vill du också känna fartvinden i en tricycle?
Läs mera på sidan 3!**

Foto: Olof Larsson

Eva lämnar Filippinerna

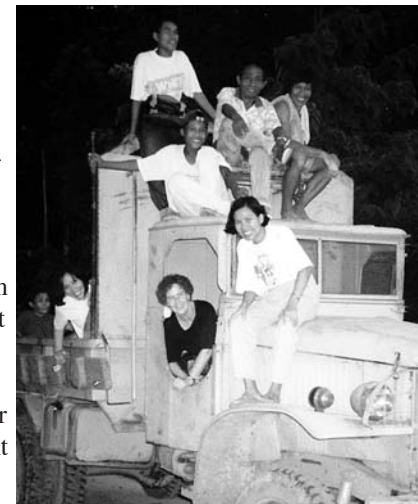
Söndagssolen sköljer över vår lilla trädgård. Solen står lågt idag. Det är december. Ja, man märker faktiskt att dagarna är kortare. Regnet hänger i luften.

Jag ägnar söndagsmorgonen åt att ordna inför min hemresa i februari. Jag har varit i kontakt med några bemanningsföretag för att söka jobb som sjuksköterska i Stockholm. Jag intalar mig själv att jag med all säkerhet får meningsfullt arbete.

Många frågar hur det ska gå om Jun är kvar och jag åker hem. No problem, men jag känner mig lite som migrant worker. NGO-arbetet här i Filippinerna tar slut. Jag åker utomlands för att jobba som sjuksköterska och lämnar "maken" kvar. Jun och jag har varit med förr när jag bodde i Sverige och han som politisk flykting i Holland. Jag väljer en livsföring som ger mig möjlighet att komma tillbaka, kanske som frivilligarbetare eller exposurist hos andra hälsoorganisationer. På så sätt kanske jag kan vidga mina vyer ytterligare.

Anna-Eva Kärrman och Carina Carlström kommer över till Filippinerna i januari för att stråla samman med Jun. Första gången kommer en komplett ESULstyrelse att träffas här. Nästa nummer kanske innehåller gemensam rapport från deras besök hos organisationer och individer som får stöd från Stiftelsen ESUL.

Söndagen den 9 december 2001

Vår volontär Eva Karlberg sitter i förarhytten. Trots allt, är det nog inte sista gången.

Foto: Anna Jansson

Sommar i Sverige

Det här var dagarna före midsommar. Syrenerna som hade blommat över i Stockholm stod i full blom häruppe i Skellefteå. Maria och Niklas från Morö Backe dagcenter mötte upp på busstationen. Tyvärr hade jag väldigt få nya diabilder den här gången. Men jag kände som att mitt uppträdande var uppskattat i alla fall. Jag som älskar att dansa dansade improviserat i filippinstil till Jess Santiagos senaste låtar.

Kände mig lika välkommen som vanligt till vännerna på Limsta dagcenter i Kramfors. Den färgglada holländska girlanden hade kommit upp. Jag visade bilder och berättade. Det kommer att bita sig kvar i mitt minne när vi alla började dansa. En och en och två och två. Ett besök i Filippaboden resulterade i att jag inhandlade en fin billig tröja som jag kom att ha användning av senare.

Bodil Nilsson, vänmedlem i Umeå, hade arrangerat öppet möte. Sommarvädret konkurrerade med mig. Folk föredrog picknick vid älven. Men Bodil och hennes väninnor kom och fick höra ingående om mitt arbete.

Jun och jag gjorde ett kort men intensivt besök hos Felicia 7 år och hennes familj i Örebro. Felicia har samlat tomburkar och glasflaskor och fått pant. Hon har skickat pengar till Kakampis dagis i Tondo två gånger. Kul att se hur lillasyster Edit av bara farten plockade upp en tomburk som skulle sparas.